

Skúlastovur skaðiligar fyri børn og lærarar

Innluftin er ov ring í nógvum skúlum í Føroyum. Ov nógv formaldehyd og dust og ov nógvur tægrar eru í luftini og luftin verður ov sjáldan skift.

Arbeidseftirlitið hevur nú kunngjørt úrslitini av kanninginini, sum varð gjørd í 31 skúlum og á Landsskúlafyriritingini í fjør heyst og í vár.

Arbeidseftirlitið hevur givið Landsskúlafyriritingini ráð um ábøtur í teimum skúlum, har innluftin ikki er í lagi. Samstundis verður mælt til, at kanningar verða gjørdar um eitt ár fyri at vita, um ábøturnar veruliga eru ábøtur.

Skúlarnir hava eisini fingið frágreiðingina, sum er 60 A4-síður.

Alt ov heitt

Kanningin sýndi m.a., at yvirhøvur er alt ov heitt inni. Vanligur hiti í skúlastovum er 24-27 stig og onkrastaðni yvir 30 stig.

21 stig, sum er tann hitin, tæy flestu halda vera tann besti, var bara í heilt fáum stovum.

Teppi kunna eisini elva til ringa innluft, tí í teimum trivast bakteriar og ymsar smáverur. Kanningar hesum viðvíkjandi vórðu bara gjørdar í tveimum skúlum. Í øðrum var bakteriunøgðin í luftini yvir teppinum í skúlastovuni eins stór og í donskum skúlum, har innluftarampar eru ávistir.

Í hinum skúlanum var teppidustið munandi oman fyri miðaltøl fyri skúlar við teppum og innluftarampum.

hd

skúli	ongan vana í sum tili mælt tal	ongan vansa	ein ella fleiri vansa	tveir ella fleiri vansa	mælt tal
1 Argja	43	6	8	2	14
2 Eiðis	100	3	-	-	3
3 Eysturskúlin	59	34	24	6	59
4 Skúlin á Fossanesi	64	9	5	3	14
5 Fuglafjarðar skúli	87	41	6	3	47
6 Gøtu skúli	62	13	8	2	21
7 Hósvíkar skúli	100	6	-	-	6
8 Hósvíkar skúli	100	9	-	-	9
9 Hvalbýar skúli	82	14	3	-	17
10 Kollafjarðar skúli	100	17	-	-	17
11 Kvívíkar skúli	100	7	-	-	7
12 Leirvíkar skúli	100	12	-	-	12
13 Nólsoyar skúli	100	15	-	-	15
14 Skúlin við Ósanna	69	29	13	4	42
15 Vestmanna skúli (nýggi)	80	39	10	4	49
16 Porkeris skúli	100	11	-	-	11
17 Runavíkar skúli	39	24	37	18	61
18 Sandoyar Meginskúli	91	21	2	2	23
19 Skopunar skúli	100	18	-	-	18
20 Stranda skúli	88	22	3	-	25
21 Tofta skúli	69	11	5	2	16
22 Trongisvágur skúli	69	9	4	1	13
23 Tvøroyrar skúli	83	25	5	3	30
24 Vágur skúli	88	30	4	1	34
25 Vestmanna skúli (nýggi)	94	20	2	-	22
26 Ziskatrøð skúli	85	40	7	1	47
	485	186	52	631	
	76,9%	23,1%	8,2%		

Í nokrum skúlum søgdu tey spurdu, at tey hava ongan vansa merkt.

Talvan visir eisini, at Eysturskúlin í Havn og Runavíkar skúli hava ringa innluft.

Stoðisútbúgvingin hevur hjálpt Arbeidseftirlitinum við spurnarbløðunum.

LUFTENDURNYGGJAN (Markvirði 2-5 ferðir/tíma)

Kannaðir skúlar:	Luftskifti/tíma
Argja skúli	0,4-3,0
Eiðis skúli	0,8
Eysturskúlin	1,9
Skúlin á Fossanesi	2,0
Fuglafjarðar skúli	0,4
Skúlin á Giljanesi	0,4-3,4
Gøtu skúli	0,25
Studentarskúlin við Gøtugjógv	0,15
Føroya Handilsskúli	3,1
Hósvíkar skúli	0,4
Hoyvíkar skúli	0,6-2,8
Hvalbýar skúli	0,8
Kollafjarðar skúli	0,3-3,9
Kvívíkar skúli	0,5
Landsskúlafyriritingin	0,17-0,8
Leirvíkar skúli	0,6
Nólsoyar skúli	0,7
Skúlin við Ósanna	0,25-2,4
Felagsskúlin á Oyrbakka	0,4-3,4
Porkeris skúli	0,4
Runavíkar skúli	0,3-1,5
Sandoyar Meginskúli	0,7
Skopunar skúli	0,4-1,0
Stranda skúli	0,5
Tofta skúli	2,5
Trongisvágur skúli	3,6
Skúlin á Trøðni	1,0
Tvøroyrar skúli	0,7
Vágur skúli	0,4
Vestmanna skúli (gl)	0,8
Vestmanna skúli (nýggi)	1,0
Skúlin á Ziskatrøð	0,5-4,5

Bara 21% av royndunum vísu, at luftskiftið var í lagi, tað vil siga 2-5 ferðir um tíman.

Allar hinar royndirnar sýndu ov lítið luftskifti: 40% vóru 0,5-2 ferðir um tíman og 39% 0-0,5 ferðir um tíman.

FORMALDEHYD Í INNLUFTINI (Markvirði 0,15 mg/m³)

Kannaðir skúlar:	Formaldehyd mg/m³
Argja skúli	0,06-0,12
Eiðis skúli	0,06
Eysturskúlin	0,03-0,04
Skúlin á Fossanesi	0,06
Fuglafjarðar skúli	0,05
Skúlin á Giljanesi	0,08-0,09
Gøtu skúli	0,07
Studentarskúlin við Gøtugjógv	0,09
Føroya Handilsskúli	0,03-0,05
Hósvíkar skúli	0,05
Hoyvíkar skúli	0,09
Hvalbýar skúli	0,08
Kollafjarðar skúli	0,07
Kvívíkar skúli	0,04
Landsskúlafyriritingin	0,06-0,10
Leirvíkar skúli	0,05
Nólsoyar skúli	0,04
Skúlin við Ósanna	0,02
Felagsskúlin á Oyrbakka	0,03
Porkeris skúli	0,08
Runavíkar skúli	0,07
Sandoyar Meginskúli	0,06
Skopunar skúli	0,04
Stranda skúli	0,05
Tofta skúli	0,06
Trongisvágur skúli	0,06
Skúlin á Trøðni	0,09-0,12
Tvøroyrar skúli	0,07
Vágur skúli	/
Vestmanna skúli (gl)	0,06
Vestmanna skúli (nýggi)	0,08
Skúlin á Ziskatrøð	0,09

Formaldehyd kemur m.a. úr línunum í spónplátum. Markvirðið er 0,15 mg/m³ og kanningarnar sýndu, at ongin bygningur var oman fyri 0,15.

Men 8% vóru millum 0,10-0,15, 71% millum 0,05-0,10 og 21% millum 0-0,05 mg/m³.

Ilt í høvðinum

Innluftin er til ampa fyri næmingar og lærarar í teimum nýggju skúlunum.

Hetta visir ein kanning við spurnarbløðum í 26 skúlum, sum eru bygdur ella útbygdir síðan 1970.

Næmingar í 6., 7. og 9. flokkum svaraðu spurnarbløðunum og 163 av 668 svaraðu, at tey hava heilsuligar trupulleikar, sum stava frá innluftini. Helvtin segði seg hava høvðpinu.

Í nýggju skúlum søgdu øll, sum svaraðu, at tey ongan vansa hava merkt. Hesir skúlar eru á Eiði, í Hóvík, Hósvík, Kollafirði, Kvívík, Leirvík, Nólsoy, Porkeri og Skopun.

Eisini í nýggju skúlum vóru millum 75 og 100%, sum søgdu seg

ongan vansa hava. Hesir skúlar eru á Oyrbakka, Ziskatrøð í Klaksvík, Sandi, Strondum, Tvøroyri og í Hvalba, Fuglafirði, Vági og Vestmanna. Og í átta skúlum segði fjórðingurin seg hava vansar. Hesir skúlar eru á Argjum, Fossanesi í Norðdepli, Toftum, í Gøtu, Trongisvági og Runavík. Eysturskúlin og Ósá skúlin eru eisini í hesum bólkinum.

Hvørjir eru vansarnir?

163 svaraðu, at tey hava ampa av innluftini. 86 hava høvðpinu, 27 eru sár í eygunum, 26 eru sár í nes og/ella hálsi, 62 hava eksem, útbrot, turra húð ella skriða og 22 hava aðrar vansar enn hesar.

hd

TÆGRIR Í INNLUFTINI (Markvirði 500 tægrir/m³)

Kannaðir skúlar:	Tægrir pr. rúmmetur:
Argja skúli	0-300
Eiðis skúli	0-300
Eysturskúlin	300-600
Skúlin á Fossanesi	0-300
Fuglafjarðar skúli	0-300
Skúlin á Giljanesi	0-300
Gøtu skúli	0-300
Studentarskúlin við Gøtugjógv	0-300
Føroya Handilsskúli	300-600
Hósvíkar skúli	0-300
Hoyvíkar skúli	300-600
Hvalbýar skúli	0-300
Kollafjarðar skúli	0-300
Kvívíkar skúli	0-300
Landsskúlafyriritingin	0-300
Leirvíkar skúli	0-300
Nólsoyar skúli	0-300
Skúlin við Ósanna	0-300
Felagsskúlin á Oyrbakka	0-300
Porkeris skúli	0-300
Runavíkar skúli	300-600
Sandoyar Meginskúli	0-300
Skopunar skúli	0-300
Stranda skúli	0-300
Tofta skúli	0-300
Trongisvágur skúli	0-300
Skúlin á Trøðni	0-300
Tvøroyrar skúli	0-300
Vágur skúli	/
Vestmanna skúli (gl)	0-300
Vestmanna skúli (nýggi)	0-300
Skúlin á Ziskatrøð	0-300

500 tægrar í hvørjum rúmmetri er markvirðið. 12% av royndunum sýndu 300-600 tægrar og 88% sýndu millum ongar og 300 tægrar.